

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	17eg Awst,2020
Pwnc:	Y Polisi Gosod ar gyfer Tai Cymdeithasol a Covid 19
Deilydd(ion) Portffolio:	Y Cynghorydd Alun Mummery
Pennaeth Gwasanaeth:	Ned Michael
Awdur yr Adroddiad: Ffôn: E-bost:	Elliw Llŷr, Rheolwr Strategaeth, Polisi a Chomisiynu, Gwasanaethau Tai 01248 752137
Aelodau Lleol:	Amherthnasol

A –Argymhellion a Rhesymau
<p>Argymhellir bod y Pwyllgor Gwaith yn cymeradwyo: -</p> <p>A1 Newid rhannol dros dro i'r Polisi Gosod Cyffredin ar gyfer tai mewn ymateb i effaith Covid-19 ar lety brys / dros dro i aelwydydd digartref am gyfnod o hyd at 6 mis yn dilyn argymhelliad Llywodraeth Cymru mewn perthynas a digartrefedd.</p> <p>A2 bod achosion o osod llety yn ystod y cyfnod hwn i Aelwydydd Digartref yn cael eu cymeradwyo gan Reolwr y Tîm Opsiynau Tai.</p> <p>Cefndir</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru (LIC) wedi cadarnhau y bydd dyletswydd lawn i ailgartrefu'n barhaol unrhyw aelwydydd y darperir llety brys iddynt yn ystod cyfnod clo'r pandemig. Mae hyn yn seiliedig ar y Canllawiau a roddwyd i Awdurdodau Lleol ar 28 Ebrill o dan Adran 75- Dyletswydd i sicrhau llety i ymgeiswyr ag angen blaenoriaethol, lle bydd gofyn ystyried pawb yn y categori hwn fel ymgeiswyr a chanddynt angen blaenoriaethol ac y mae gan yr awdurdod felly ddyletswydd i gynnig llety parhaol iddynt. Er mwyn gwneud hynny, bydd y Gwasanaethau Tai angen dull hyblyg o weithredu fel y gellir symud pobl o lety brys neu lety dros dro i lety sefydlog.</p> <p>Byddai cymeradwyo hyn yn gyson â chanllawiau LIC ar Ran 2 y Canllawiau Cynllunio ar gyfer Gwasanaethau Digartrefedd a Gwasanaethau Cymorth sy'n Gysylltiedig â</p>

Thai .

Mae Rhan D yn cyfeirio at “gynyddu argaeledd tai cymdeithasol i bobl sy'n ddigartref neu sydd mewn perygl o fod yn ddigartref”. Mae hyn yn nodi bod yn rhaid “gosod tai yn unol â chynlluniau trosiannol awdurdodau lleol. Mae'n hanfodol bod pob landlord cymdeithasol gan gynnwys Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig ac Awdurdodau Lleol yn chwarae eu rhan i gynyddu argaeledd tai i bobl sy'n cael llety yn ystod cam 1... mae hyn yn cynnwys adolygu Polisiâu Gosod .”

Yn ystod y cyfnod clo ac oherwydd y gofynion pellter cymdeithasol mae'r Gwasanaethau Tai wedi gweld cynnydd yn nifer y bobl sy'n cyflwyno fel pobl ddigartref yn ystod 2020-21. Mae hyn wedi amrywio o 26 aelwydydd ar ei isaf a 59 ar ei uchaf yn cael eu rhoi mewn llety brys o'i gymharu ag 1 ar ei isaf a 26 ar ei uchaf yn 2019-20.

Trwy gymeradwyo'r argymhelliad uchod, bydd y dull gosod uniongyrchol yn cael ei weithredu ar gyfer hyd at 50% o'r rhybuddion a dderbynnir yn ystod y 6 mis nesaf. Fel y mae'r Pwyllgor Gwaith yn gwybod, mabwysiadwyd Polisi Gosod diwygiedig yn ddiweddar ym mis Medi 2019 ac yn dilyn adolygiad o'r ymgeiswyr ar y Gofrestr daeth y polisi i rym ym Mehefin, 2020.

Ers 1 Ebrill, 2020 mae'r Gwasanaethau Tai wedi derbyn 42 o rybuddion a gellir ystyried y nifer hwn fel arwydd o nifer y rhybuddion yr ydym yn disgwyl eu derbyn yn ystod yr ychydig fisoedd nesaf. Mae hefyd yn bwysig cydnabod na ellir cyfatebu pob aelwyd ddigartref gyda'r stoc o dai cymdeithasol ar yr ynys.

Ni fyddai Polisiâu Gosodiadau Lleol fel y'u diffinnir mewn cytundeb Adran 106 yn cael eu heffeithio.

Yn ogystal â'r stoc tai cymdeithasol, mae'r Tîm Atal Digartrefedd hefyd wrthi'n chwilio am gartrefi mewn sectorau eraill fel y sector rhentu preifat a thai â chymorth.

Sut y byddai hyn yn gweithio?

Ar hyn o bryd mae Polisi Gosod Cyffredin 2019 yn cynnwys cafeat achos eithriadol lle gellir mynd i'r afael ag amgylchiadau nad ymdrinnir â hwy o fewn y Polisi. Trwy ddefnyddio'r dull hwn ar gyfer 50% o'r tai a osodir bydd yn sicrhau y byddai'r rhai sydd â'r angen mwyaf am dai yn cael eu hystyried ac yn cael cynnig tai addas.

Mae'r geiriad yn y Polisi fel a ganlyn ac mae'n adlewyrchu'r statws bandio.

‘Achosion eithriadol o angen am dai lle nad ymdrinnir â'r amgylchiadau mewn rhan arall o'r cynllun hwn’

Ymgeisydd sydd wedi cael ei asesu fel un ag angen eithriadol a lle mae statws Band x (p' un bynnag sydd fwyaf perthnasol i'r bandio) wedi'i gymeradwyo gan Bennaeth Gwasanaethau Tai'r Cyngor.

Argymhellir rhoi grym dirprwyedig i'r Rheolwr Opsiynau Tai gymeradwyo gosod uniongyrchol ar gyfer Aelwydydd Digartref yn ystod y cyfnod hwn.

Gellir defnyddio dull ymyrraeth wedi'i thargedu hefyd trwy edrych ar y lleoliadau y bydd y galw mwyaf amdanynt gan Aelwydydd Digartrefedd a'r tebygolrwydd y bydd llety addas yn dod ar gael yn yr ardaloedd hynny.

Adolygu

Bydd gweithdrefn yn cael ei datblygu i gyd-fynd â'r newidiadau hyn ac adolygir y gosodiadau'n barhaus i sicrhau y rhoddir cefnogaeth briodol i gynnal y tenantiaethau.

Ymgynghori

Ymgynghorwyd â'r Landlordiaid Tai Cymdeithasol sy'n bartneriaid i ni, Tai Gogledd Cymru, Grŵp Cynefin a Clwyd Alyn ar y newid hwn. Mae Grwp Cynefin wedi cadarnhau eu parodrwydd i weithio hefo ni.

B - Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac / neu pam y dewiswyd yr opsiwn hwn?

Byddai peidio newid y Polisi yn golygu na fyddai'r rheini sydd mewn Llety Brys yn cael cynnig o lety sefydlog am gyfnod anhysbys.

Mae argaeledd tai yn y sector rhentu preifat yn gyfyngedig ac ni fyddai modd lletya pob aelwyd ddigartref yn y Sector hwn.

C – Pam mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae newid y Polisi Gosod Cyffredin yn fater i'r Pwyllgor Gwaith.

D – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

DD – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydi

E – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori? Beth oedd eu sylwadau?

1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Rheoli (UDRh) (gorfodol)	Yn gefnogol i'r argymhelliad.
2	Cyllid / Swyddog 151 (gorfodol)	Yn gefnogol i'r argymhelliad.
3	Swyddog Cyfreithiol / Monitro (gorfodol)	Fel uchod
4	Adnoddau Dynol (AD)	Amherthnasol
5	Eiddo	Amherthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth (TG)	Amherthnasol
7	CaffaelA	Amherthnasol
8	Sgriwtini	
9	Aelodau Lleol	

F - Atodiadau:**F – Risgiau a chamau lliniaru (os yn berthnasol)**

1	Economaidd	Dim
2	Gwrthdodi	Dim
3	Trosedd ac Anhrefn	Dim
4	Amgylcheddol	Dim
5	Cydraddoldebau	Cynhaliwyd Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb – dim effeithiau wedi eu nodi
6	Cytundebau Canlyniadau	Dim

7	Arall	
----------	--------------	--

FF - Atodiadau:
Atodiad 1 Polisi Gosod Tai

G – Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am ragor o wybodaeth):